

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ปรับปรุงดัชนีความสุขชุมชนท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนของประเทศไทย 2. ถอดบทเรียนดัชนีความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย 3. ศึกษาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากการประเมินความสุขการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยแผนงานวิจัยจะประกอบไปด้วยโครงการย่อย 2 โครงการ คือ โครงการย่อยที่ 1 การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากการประเมินความสุขของชุมชนแหล่งท่องเที่ยว และ โครงการย่อยที่ 2 การพัฒนาความสุขของนักท่องเที่ยวจากการประเมินความสุขจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว และ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน โดยสำรวจพื้นที่ชุมชน จำนวน 30 ชุมชนกระจายอยู่ทั่วประเทศ

ในการศึกษานี้ ในส่วนของโครงการย่อยที่ 1 พบว่า คนในชุมชนที่มีความสุขในระดับมากจนไปถึงมากที่สุดส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนที่มีศักยภาพของระดับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่มีผู้นำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ มีความเข้มแข็ง ตลอดจนมีการรวมกลุ่มในการบริหารจัดการอย่างเข้มแข็ง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้กับสมาชิกในชุมชนอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

สำหรับในส่วนของโครงการย่อยที่ 2 พบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุขจากการท่องเที่ยวในชุมชนได้นั้น ได้แก่ ชุมชนนั้นต้องมีสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวหรือมีแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีการทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน มีวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมพื้นถิ่นที่มีลักษณะเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะ ทั้งที่เป็นรูปธรรมที่แสดงออกมาทางด้านลักษณะของความเป็นอยู่ของคน และที่เป็นนามธรรมที่แสดงออกทางด้านความคิด ความเชื่อ ทัศนคติและภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น รวมไปถึงความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่ออยู่ในชุมชน

จากผลที่เกิดขึ้นจากโครงการย่อย 2 โครงการ พบว่า แนวทางในการพัฒนาความสุขของชุมชน ได้แก่ 1. การพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน 2. การพัฒนาศักยภาพด้านพื้นที่ 3. การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ สำหรับแนวทางในการพัฒนาความสุขของนักท่องเที่ยว ได้แก่ 1. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย 3. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน 4. ยกกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้ตรงกับรสนิยมของนักท่องเที่ยว 5. ผลักดันให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ 6. พัฒนาโปรแกรมนำเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน 7. เน้นการทำการตลาดโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

คำสำคัญ : การประเมินความสุข การท่องเที่ยวโดยชุมชน

ABSTRACT

This research has objectives that are 1. to improve happiness index of tourists and community in Thailand, 2. to obtain lesson learned from community-based tourism in Thailand, and 3. to study a development measure from happiness evaluation of community-based tourism. Research plan consists of 2 sub-projects; first sub-project focuses on a development of community-based tourism sites from the happiness evaluation of the community and second sub-project involves an enhancement of tourist satisfaction from the happiness evaluation of the tourists. Samples consisted of local members in the community and the tourists who visited 30 community-based tourism sites across the country.

In This study, the result of sub-project 1 found that most of local members who had high to highest level of happiness were from high potential community to improve tourism business. Moreover, the community leaders had strong vision and management skills to harmonize the community. Roles and responsibilities of each member were clearly structured and organized.

For sub-project 2, the results showed that the critical factors affecting tourist happiness were site attractions and physical evidence in the community. These attractions should include social involvement and cultural heritage that reflect unique identity of the community. In addition, the sites should possess both tangibles consisting people's living conditions and intangibles consisting thoughts, beliefs, attitude, and local wisdom, as well as, sense of security in life and properties when in the community.

From the results of 2 sub-projects, it found that the guidelines for improving community happiness are as follows: 1. Potential development of people in the community. 2. Potential development of area. 3. Potential development of management. The guidelines for the development of tourists' happiness, including 1. Creating knowledge and understanding about the context of community based tourism. 2. Developing tourism activities to be diverse. 3. Develop tourism facilities to meet standards. 4. Upgrade community products, To match the tastes of tourists. 5. Push the community to be a tourist destination for learning. 6. Develop tourism programs that promote community based tourism. 7. Focus on marketing using social media.

Keywords : happiness evaluation, community-based tourism